

Tisková zpráva

Lucemburk 1. března 2023

Auditoři vyzývají k dalšímu zjednodušení složitého finančního prostředí EU

- *V posledních 15 letech se počet finančních nástrojů stojících mimo rozpočet EU mnohonásobil. To zvýšilo složitost finančního prostředí EU.*
- *Některé z těchto nástrojů nejsou předmětem auditu výkonnosti a nepodléhají dohledu Evropského parlamentu.*

Nesystematičnost v utváření finančního prostředí EU vedla během desetiletí k nesourodé struktuře, která je příliš složitá a u níž navíc nelze plně uplatňovat vyvozování odpovědnosti vůči veřejnosti, uvádí se v nové zprávě Evropského účetního dvora (EÚD). Ústředním prvkem tohoto finančního prostředí je rozpočet EU, ale jeho součástí tvoří i řada mimorozpočtových a hybridních nástrojů. Počet těchto nově vytvořených nástrojů se za posledních 15 let přitom mnohonásobil. Auditoři doporučují, aby se usilovalo o jejich další konsolidaci.

„Stávající finanční prostředí EU označil Evropský parlament za galaxii finančních fondů a nástrojů obíhající kolem rozpočtu,“ uvedl François-Roger Cazala, člen EÚD, pod jehož vedením tento audit probíhal. *„I když pro vytvoření těchto fondů a nástrojů byly důvody, domníváme se, že je potřeba jejich strukturu dál zjednodušit a také u ní posílit vyvozování odpovědnosti, aby se tak zvýšila efektivnost a transparentnost“.*

Auditoři zkoumali, proč se zvýšil počet nástrojů, které nejsou do rozpočtu EU plně začleněny. Zjistili, že ve většině případů to bylo odůvodněno právními, politickými nebo hospodářskými okolnostmi v době vytvoření daného nástroje. Například nástroje založené na půjčkách a výpůjčkách poskytující finanční pomoc musely být vytvořeny mimo rozpočet EU, protože v jeho rámci nelze získávat úvěry. Tyto nástroje vznikly většinou proto, aby umožnily maximálně rychlou reakci na krize (tj. řešily okamžitou potřebu poskytnout financování Řecku a reagovat na krizi státního dluhu v roce 2010).

I když vytvoření nástrojů bylo odůvodněné, u mnoha nástrojů chybělo předtím náležité hodnocení: zvolená koncepce (včetně jejich postavení mimo rozpočet) nebyla ve většině případů podložena posouzením dopadů nebo srovnatelným předběžným hodnocením. To podle auditorů rovněž znemožňuje prokázat, že vytvoření mimorozpočtového nástroje je lepší volba než využití rozpočtu EU a že navrhovaný nástroj představuje nejefektivnější možnost.

I další prvky těchto nástrojů se značně liší, což zvyšuje úroveň složitosti: týká se to například mechanismů správy a řízení, a to i tam, kde k tomu nejsou téměř žádné důvody, jako u podobných nástrojů pro půjčky a výpůjčky. Kromě toho se liší i zdroje financování a způsob krytí potenciálních závazků.

Účelem této tiskové zprávy je informovat o hlavních zjištěních zvláštní zprávy Evropského účetního dvora. Plné znění této zprávy je k dispozici na internetové stránce eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Veřejná kontrola zajišťuje, aby finanční nástroje byly legitimní, odůvodněné a aby u nich bylo možné vyvozovat odpovědnost; u finančního prostředí EU však takováto kontrola plně uplatňována není. Auditóři doporučují, aby se o všech nástrojích shromáždil a zveřejnil konsolidovaný a úplný soubor informací. Ačkoli zpráva o rozpočtové transparentnosti, kterou nedávno zavedla Evropská komise, je považována za pozitivní krok, nezahrnuje všechny nástroje. U nástrojů, na které se nevztahuje právo EÚD na provádění auditu, není navíc zajištěn dostatečný audit výkonnosti a také dohled Evropského parlamentu není úplný. Vzniká tím mezera v kontrole, protože povaha nebo míra veřejné kontroly – a tedy i odpovědnosti – může být u různých použitých nástrojů financování různá.

Auditóři upozorňují, že se ve finančním rámci na období 2021–2027 rozšířily mechanismy rozpočtové flexibility, což by mělo rozpočtu EU umožnit lépe řešit zvláštní a nepředvídatelné potřeby a rovněž snížit nutnost vytvářet specializované nástroje. Pokroku bylo také dosaženo při konsolidaci několika nástrojů do rozpočtu EU. V reakci na krizi COVID-19 však byly vytvořeny dva nové nástroje (SURE a NextGenerationEU) a možnosti zjednodušení dosud nebyly plně využity, zejména u nástrojů poskytujících finanční pomoc členským státům EU nebo některým třetím zemím. Auditóři doporučují Evropské komisi, aby navrhla začlenit Modernizační fond do rozpočtu EU a dále integrovat a konsolidovat stávající nástroje finanční pomoci.

Základní informace

Velká většina rozpočtu EU se používá k financování výdajových programů, na něž jsou prostředky poskytovány v rámci rozpočtového plánování EU (takzvaného víceletého finančního rámce, VFR). EÚD má plná práva provádět audit všeho, co je součástí rozpočtu EU. Tato zpráva se týká hlavně nástrojů, které nejsou součástí rozpočtu EU a pomocí nichž se mohou realizovat nové operace v období 2021–2027, nebo nástrojů, které nadále vytvářejí významná aktiva nebo potenciální závazky pro EU nebo členské státy. U mnoha nástrojů analyzovaných v této zprávě má EÚD právo provádět audit, nikoliv však u všech. ESM, EFSF a EIB využívají služeb soukromého externího auditora a stejně tomu je i u Evropského mírového nástroje a Modernizačního fondu, o nichž navíc ještě nebyla vydána auditní zpráva, protože byly zřízeny teprve nedávno. V případě úvěrového nástroje pro Řecko mají práva na provádění auditu nejvyšší kontrolní instituce členských států EU poskytujících úvěry. EÚD již v předchozích publikacích hájil názor, který opakujeme i v této zprávě, že u všech typů financování politik EU je třeba definovat mandáty veřejného auditu a že Účetní dvůr by měl být jmenován auditorem všech subjektů vytvořených dohodami mimo právní řád EU, které provádějí politiky EU. K většímu explicitnímu zapojení EÚD do auditu těchto nástrojů vyzval rovněž Evropský parlament a EÚD zase vyzval, aby podléhaly většímu dohledu Evropského parlamentu.

Zvláštní zpráva 05/2023 „*Finanční prostředí EU – nesourodý soubor nástrojů vyžadující další zjednodušení a lepší vyvozování odpovědnosti*“ je k dispozici na [internetových stránkách EÚD](#).

Kontakt pro tisk

Tiskové oddělení EÚD: press@eca.europa.eu

- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – M: (+352) 691 553 547
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – M: (+352) 621 552 224
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – M: (+352) 691 551 502